

El debat sobre referèndums i declaracions i la boira de guerra

written by Arnau Fuentes | 13 de juliol de 2016

Llegida l'[entrevista a Germà Bel](#), i vistes algunes de les reaccions –en forma de piulades o de textos més llargs com [aquest de Jordi Graupera](#) (enhorabona de nou) del que no entenc ni el per què ni el to ni la retòrica–, no puc estar-me de dir la meua, ja que sóc bocamoll de mena. Abans, però, explicaré el concepte “boira de guerra”.

Aquesta boira és la que provocava el fum de les armes en ésser disparades. A partir d'unes poques rondes, el camp es veia ocupat per un fum espès que impedia que hom veiés a qui i cap a on disparava. I això, penso, és el que comença a passar amb el tema del RUI, la DUI, sa mare la pastissera i els nous conceptes, certament incomprendibles, com DINO o DAI o DUNI –que em sona més a cadena de perfumeries. Hom comença a disparar a tort i a dret, sense saber –ni mirar ni pensar– qui hi ha al davant.

Dos punts importants abans de començar. Primer vull fer un petit diccionari per evitar sigles que, a hores d'ara, comencen a fer ganes de vomitar. Excepte indicació contrària, quan parli de “referèndum” o “declaració/proclamació d'independència”, hi podeu afegir el sufix “unilateral”. De la mateixa forma, els considero vinculants. Per què? Quan parlem de fets com la creació d'un nou país o estat, se sobreentén –o caldria fer-ho–, que es fa de forma unilateral. Per què? Perquè ningú, repeteixo ningú, té la potestat a atorgar l'autodeterminació (auto, nois) o la definició pròpia d'un mateix. Per altra banda, la Convenció de Montevideo així ho diu. Si voleu, podeu seguir jugant a les etiquetes, però no m'hi busqueu.

El segon punt és l'article [Aclariments sobre el RUI i la Via Abat](#), publicat en aquest mitjà, on explico la Via Abat Ninet –prèvia clarificació de conceptes amb el mateix Dr. Abat, és a dir que li vaig preguntar “és això?” i va respondre “sí”–, que és el que de forma inicial defensaven alguns que avui critiquen Bel. Som-hi.

A l'entrevista, resumint molt, Bel defensa la vigència del Full de ruta de la coalició Junts pel Sí; diu que no existeix una majoria independentista al Parlament (aquest punt tracta el tema del pacte JxS-CUP); diu que un RUI no desencalla res; diu que fer un referèndum seria més patètic que el que es va fer el 9 de novembre de 2014 i enumera algunes dificultats logístiques, assenyades, de per què seria patètic i per què no es podria realitzar. També parla de l'actitud de l'ANC i el bloc En Comú, preocupats i angoixats els uns, indefinibles els altres. En el debat sobre el trencament/vigència de pactes entre JxS i CUP no hi entro perquè no és l'objectiu d'aquest article.

Logística del referèndum

En el tema de les dificultats logístiques i la necessitat d'un exèrcit/força per assegurar infraestructures i fer complir el nou marc legal, Bel sí que mareja una mica la perdiu. Quan li pregunten per què cal un exèrcit, Bel respon que “per aconseguir implantar el nou marc legal”. La següent pregunta és sobre si aquesta força també caldria en cas de referèndum constitucional pactat o eleccions constituents, en oposició a la realització d'un referèndum organitzat des de Catalunya, i la resposta és “sí, però en aquell moment ja estàs fora del marc legal espanyol”.

Amb aquesta resposta crea dos escenaris legals diferenciats, i ho considero un gir retòric. En el moment que el President acaba la proclamació de la independència, el marc legal espanyol no aplica –ens creiem que som un país, o no? Si es fa un referèndum organitzat sense pacte amb l'Estat Espanyol,

agradi o no el marc legal és l'espanyol fins que no entri en vigor una llei (es publiqui al DOGC) o es faci una proclamació pública que expressi que el marc legal espanyol deixa d'estar en vigor.

Cal rebutjar qualsevol joc dialèctic, inclòs el de la "desobediència", que vulgui rodejar això, ho digui Bel, Graupera, Gabriel, Forcadell, el president Puigdemont o el rei Felip VI.

Acceptació de marcs

Sobre l'ANC ja [en vaig parlar fa mig any](#). Com no s'ha dissolt, s'està convertint en un ens zombi que causarà més danys que avenços.

En tant als Comuns, el seu mode de treball basat en el populisme els portarà a actuar segons com bufi el vent. La seva inclusió o acceptació del marc legal, derivat d'un referèndum o d'unes eleccions –és a dir, que acceptin la celebració de referèndum o eleccions plebiscitàries–, és totalment irrellevant: són ciutadans catalans? Si als set milions de catalans se'ns aplica un marc consistent en convocatòria de referèndum/eleccions o proclamació d'independència, no veig per què aquests diputats han de tenir un estatus especial que els permeti acceptar-lo o no, validar-lo o no, a la seva elecció. Els diputats, com a ciutadans que són, no poden complir només les lleis que els agradin.

Per què es parla del RUI?

En el tema "per què ara es parla de RUI com a desllorigador", torno a estar d'acord amb Bel en part. L'agenda d'actualitat política mana, i l'agenda de la indústria de les notícies, amb opinadors, articulistes, tertulians i d'altres que en viuen, ha de fer bullir l'olla. I mentre uns fan la videta, la resta anem perdent temps, ganes i energia. Desconec les raons per les quals, de sobte, ha saltat l'etiqueta RUI, i menys encara

quan el pretext –la ponència del dr. Abat– defensa 1, declaració d'independència per la majoria necessària per aprovar una Llei al Parlament i 2, confirmació d'aquesta declaració mitjançant consulta a la població.

Si és pel tema de la desobediència, una cosa és la “desobediència” entesa com el rebuig al marc legal espanyol que s'exerceix amb una declaració d'independència, i una cosa molt diferent és fer enrabiades puntuals perquè un tribunal espanyol diu que una resolució completament inútil del Parlament –com la del 9 de novembre de 2015– no és vàlida. La Declaració de sobirania no servia de res d'entrada. Si voleu jugar als països, el Risk és més barat i entretingut.

També considero que la convocatòria d'un referèndum per part del Govern sobre la independència de Catalunya, amb una pregunta clara i una resposta binària, és legítim i faria desaparèixer molts dubtes. Ara bé, el debat organitzat sobre quina via és la millor és completament irrellevant si l'objectiu és la independència.

Full de ruta: errors constitucionals

Com a punt final vull parlar del famós Full de ruta de Junts pel Sí. El dels 18 mesos. Crec que aquest programa conté uns quants errors de base, essent el principal la confusió entre “procés constituent” i “eleccions constituents”. Vull pensar que aquesta barreja de conceptes no s'ha fet per confondre.

Per alguna raó que no arribo a comprendre, es veu que Catalunya mai podrà esdevenir independent si no té una Constitució. Una constitució no és res més, ni res menys, que una carta de drets i deures bàsics, una de les possibilitats definitòries de la relació entre l'Estat i els seus ciutadans. Això es pot fer a través d'una constitució, o a través de lleis. De fet, són les lleis les que desenvolupen aquesta relació de drets i deures. En tot cas aquí i arreu del món, una Constitució és un accessori. I com a tal, és prescindible.

I si no, pregunteu al Regne Unit.

Per aquesta raó, parlar d'eleccions "constituents" o "assemblea constituent", i lligar això a la redacció d'una futura constitució catalana frega el totalitarisme. Per què? A mi no m'han preguntat si com a ciutadà del nou país vull regir-me per una Constitució. I com jo en som uns quants. Si comencem l'aventura amb imposicions, no sé jo.

A banda, una Constitució és un document bàsic. El compendi del senador Vidal, a banda d'esgotador, torna a fregar el totalitarisme en tant que sobrepassa la protecció de certs drets. Ho fa en forma de legislació directa –i una Constitució està per sobre de qualsevol llei–, que només permetria la correcció mitjançant una modificació de la Constitució, amb les complicacions legals que comporta. Però ens queixem de la dificultat de modificar la Constitución Española.

Per altra banda, el Full de ruta parla del "procés constituent" en tant al procés legal i legislatiu que ens ha de portar a l'establiment del nou país/estat. El procés constituent és el que s'està fent, és tot. I és res. Però lligar la creació d'una Constitució com a necessitat imperativa per a esdevenir independents és mentir. I debatre sobre qui l'ha de redactar i com i si s'ha d'aprovar o no és fer perdre el temps i, fins a un cert punt, totalitari.

Conclusions

Estaria bé que tothom comencés a parlar clar i a deixar de banda la retòrica, tant la *processista* com la *desobedientista*, així com la política de fets consumats. Volem la independència, sí o no? Quan parlem de declaració d'independència ens referim a l'establiment d'un nou país, sí o no? Això es farà de forma independent al que digui l'Estat espanyol, sí o no? Un cop establert el nou país, la ciutadania catalana –refuso directament parlar de "poble català"– desitja regir-se per una Carta de drets i deures/Constitució, sí o no?

El model de govern de Catalunya ha de ser una República, sí o no? Desitja la ciutadania catalana que Catalunya sol·liciti l'admissió a la UE/OTAN/UN/Commonwealth/ASEAN/altres, sí o no?

El procés legal per arribar aquí (El Procés) –mitjançant una convocatòria amb la pregunta “Vol vostè que Catalunya esdevingui un nou estat?” que permeti només una resposta binària “SÍ/NO”, o mitjançant una proclamació d'independència amb majoria al Parlament– serà irrellevant un cop els partits polítics parlin clar. Per això cal que deixin de pensar en termes de cicles electorals, com estan fent ara mateix. Per això caldrà, també, que s'aprengui a diferenciar entre “unitat”, “unificació”, “pensament únic” i estudiar el concepte “diversitat”. *Fuenteovejuna* és una obra de teatre.

Mentrestant, seguirem debatent sobre “majoria parlamentària” vs. “majoria de vots” vs. “percentatge”. Seguirem debatent “quin percentatge de vots dóna com a guanyador al sí en un referèndum”. Seguirem debatent si “el bloc polític X mai acceptarà aquest marc legal”. Seguirem debatent sobre si “la llei de transitorietat és vàlida sempre i quan no la tombi el TC”. I així.

Si es vol fer quelcom diferent, tenim l'oportunitat de fer-ho. No vull, com diu Bel, una mini-Espanya o una mini-França on el centre polític, Barcelona, digui a la resta què s'ha de fer, quan i com. Ventilem el camp de boira de batalla i deixem els accessoris per quan tinguem el blat al sac i ben lligat.